

Rachunkowość rolna jako źródło wiedzy i wsparcia dla rolnictwa

Zbigniew Floriańczyk
Wiesław Łopaciuk

Instytut Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej -PIB

Innowacyjna Wieś – Pomorskie spotkania z nauką rolniczą

Gdańsk, 28 listopad 2016

Plan prezentacji

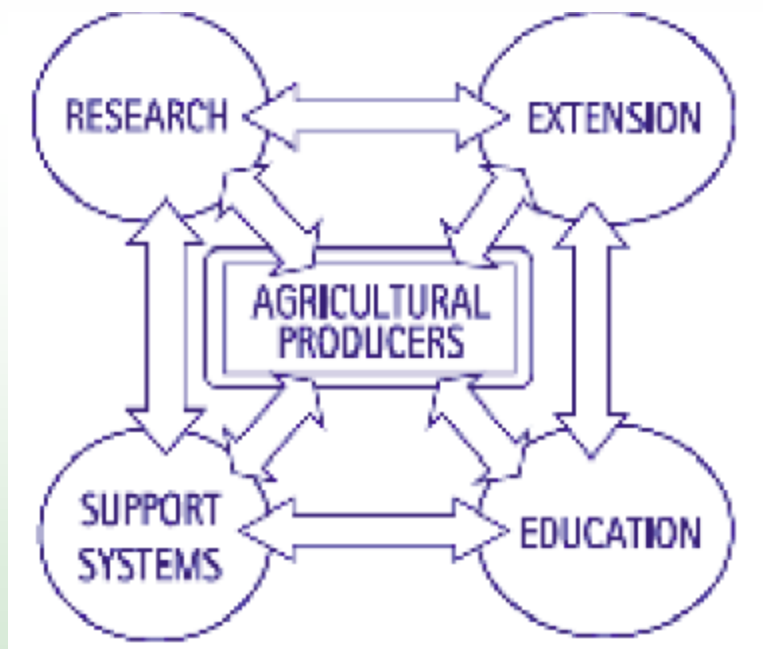
- Przepływ informacji do gospodarstwa rolnego – podstawowe zagadnienia
- Koncepcja AKIS – jako wielokierunkowa współpraca interesariuszy rozwoju rolnictwa
- Rachunkowość rolnicza w Polsce a wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych – perspektywa historyczna
- System FADN jako źródło informacji o stanie rolnictwa i gospodarstw rolnych – produkty Polskiego FADN
- Ukierunkowana informacja rynkowa a zarządzanie produkcją gospodarstwa rolnego

Informacja dla gospodarstwa rolnego

- Paradoks szumu informacyjnego - natłok informacji skutkuje pogorszeniem możliwości pozyskania tej właściwej
- Instytucjonalne systemy informacji rynkowej dla rolnictwa jako rozproszone – wiele instytucji oferuje informacje rynkowe nie zawsze zgodne
- Informacja od uczestników rynku selektywne - przewaga informacji podporządkowana ich interesom

Koncepcja AKIS – jako wielokierunkowa współpraca interesariuszy rozwoju rolnictwa

Wymiana informacji między administracją, nauką, doradztwem, edukacją i rolnikami jako sposób na obiektywną informację i przyspieszenia opracowywania i wdrażania rozwiązań innowacyjnych

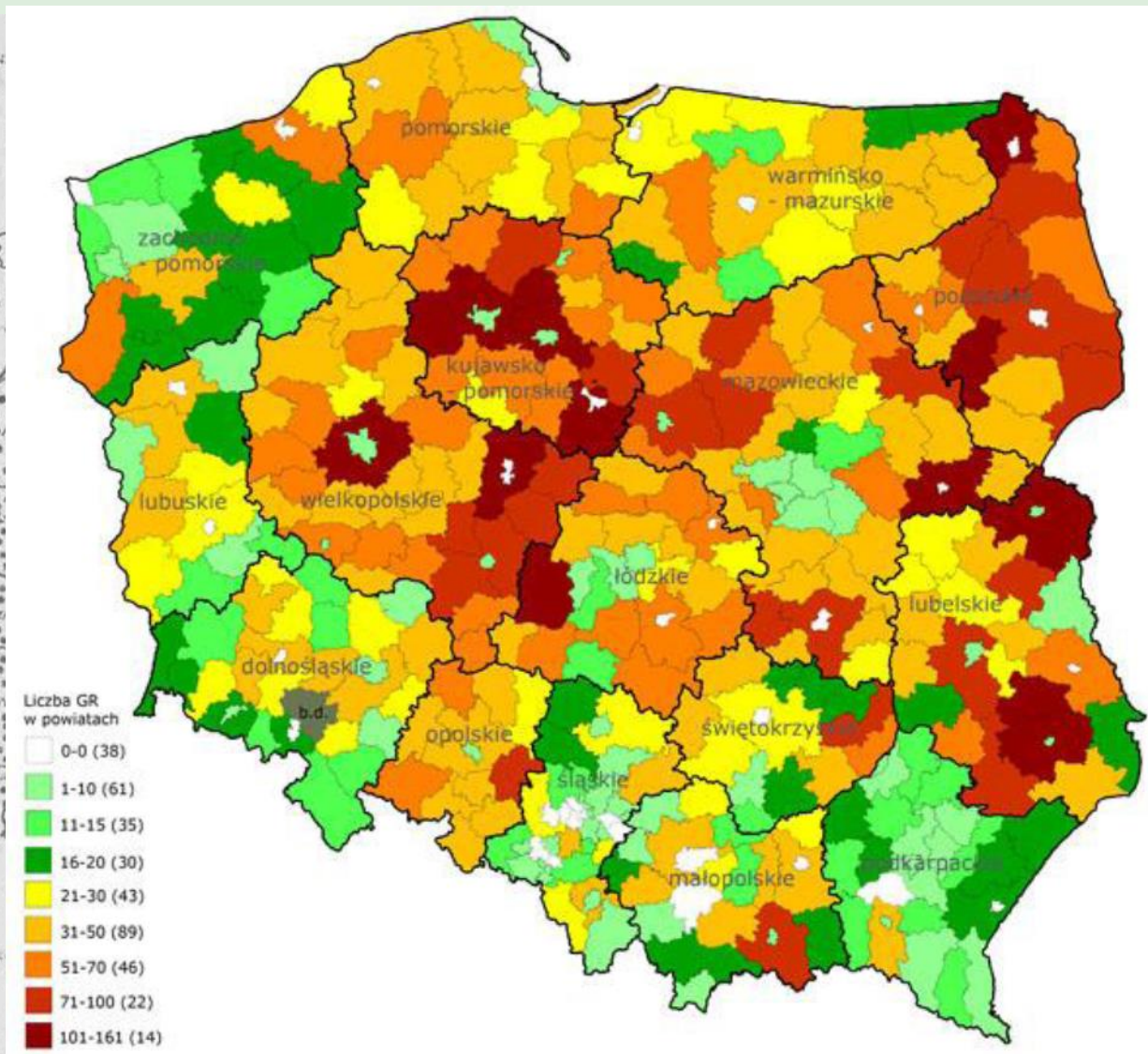
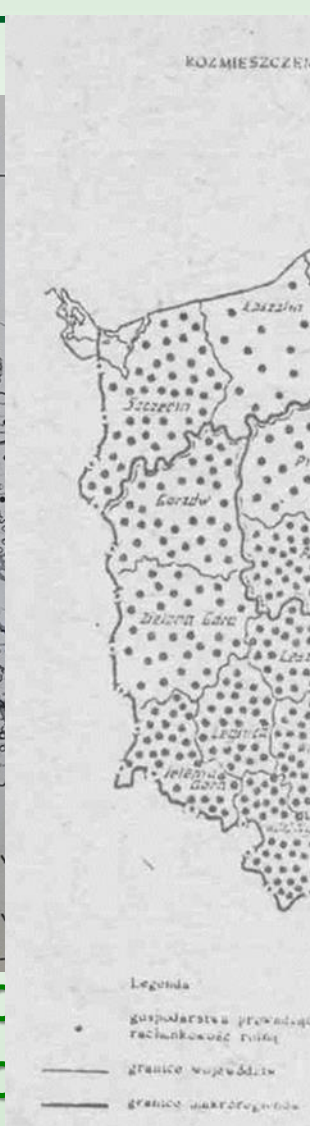

Źródło: Rivera and al. 2005

Rachunkowość rolnicza w Polsce a wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych - etapy ewolucji

gospo
rozwo

System FADN jako źródło informacji z gospodarstw rolnych – podstawowe cechy

- System ujednolicony na poziomie UE z myślą o monitorowaniu zmian w gospodarstwach rolnych - porównywalny
- Dobrowolny system, którego podstawą jest zgłoszenie gospodarstwa rolnego jako gospodarstwa FADN
- Wyniki reprezentatywne dla gospodarstw rolnych z możliwością podziału na grupy według wielkości i typu produkcyjnego

System FADN – produkty Polskiego FADN

- Baza danych i raporty wynikowe dla administracji odpowiedzialnej za politykę rolną.
- Analizy dla administracji krajowej i polityk krajowych.
- Dane dla badań naukowych do identyfikacji procesów rozwojowych.
- Raporty dla gospodarstw rolnych: indywidualny, dynamiczny i porównawczy.

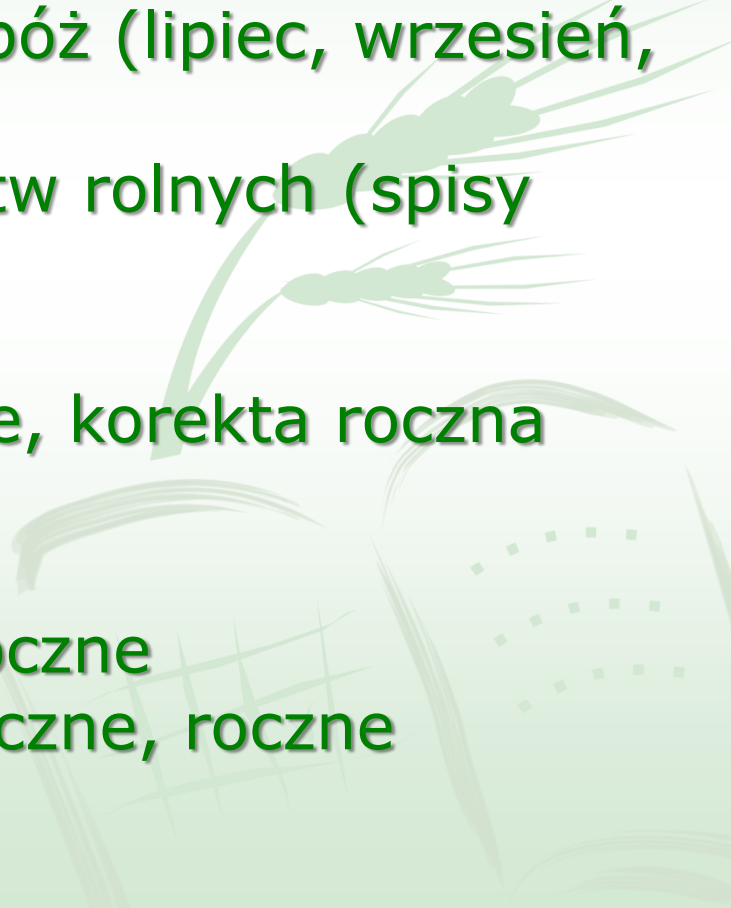

Informacja rynkowa w sektorze zbóż

- Statystyka Rolnicza - GUS
- Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej
- Agencja Rynku Rolnego
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB
- FADN
- Zespół Monitoringu Zagranicznych Rynków Rolnych
- Ośrodki doradztwa rolniczego
- Komisja Europejska
- Informacje organizacji branżowych
- Komercyjne serwisy informacyjne

Statystyka Rolnicza GUS

Informacje na poziomie rolnictwa

- Produkcja zbóż:
 - Kwartalne spisy powierzchni zasiewów zbóż
 - Ocena stanu plantacji
 - Szacunki plonów i zbiorów zbóż (lipiec, wrzesień, grudzień)
 - Liczba i struktura gospodarstw rolnych (spisy rolne)
 - Rozdysponowanie produkcji:
 - Skup zbóż – dane miesięczne, korekta roczna
 - Bilanse poszczególnych zbóż
 - Ceny zbóż:
 - Skupu – dane miesięczne, roczne
 - Targowiskowe – dane miesięczne, roczne
-

Wady i zalety danych GUS

- 😊 szerokie spektrum
- 😊 długie szeregi czasowe
- 😊 zasięg
- 😊 regularność
- 😊 dostęp publiczny

- ☹️ duże opóźnienie
- ☹️ niedoskonałość szacunków
- ☹️ subiektywne odczucia korespondentów i rzeczoznawców
- ☹️ dane płatne
- ☹️ brak prognoz i analiz

Wykorzystanie danych GUS

Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR)

Zakres informacji:

➤ **Ceny**

- - zakupu (skupu)
- - sprzedaży (zbytu)
- - giełdowe
- - targowiskowe

➤ **Wolumen obrotu**

Podmioty obserwacji:

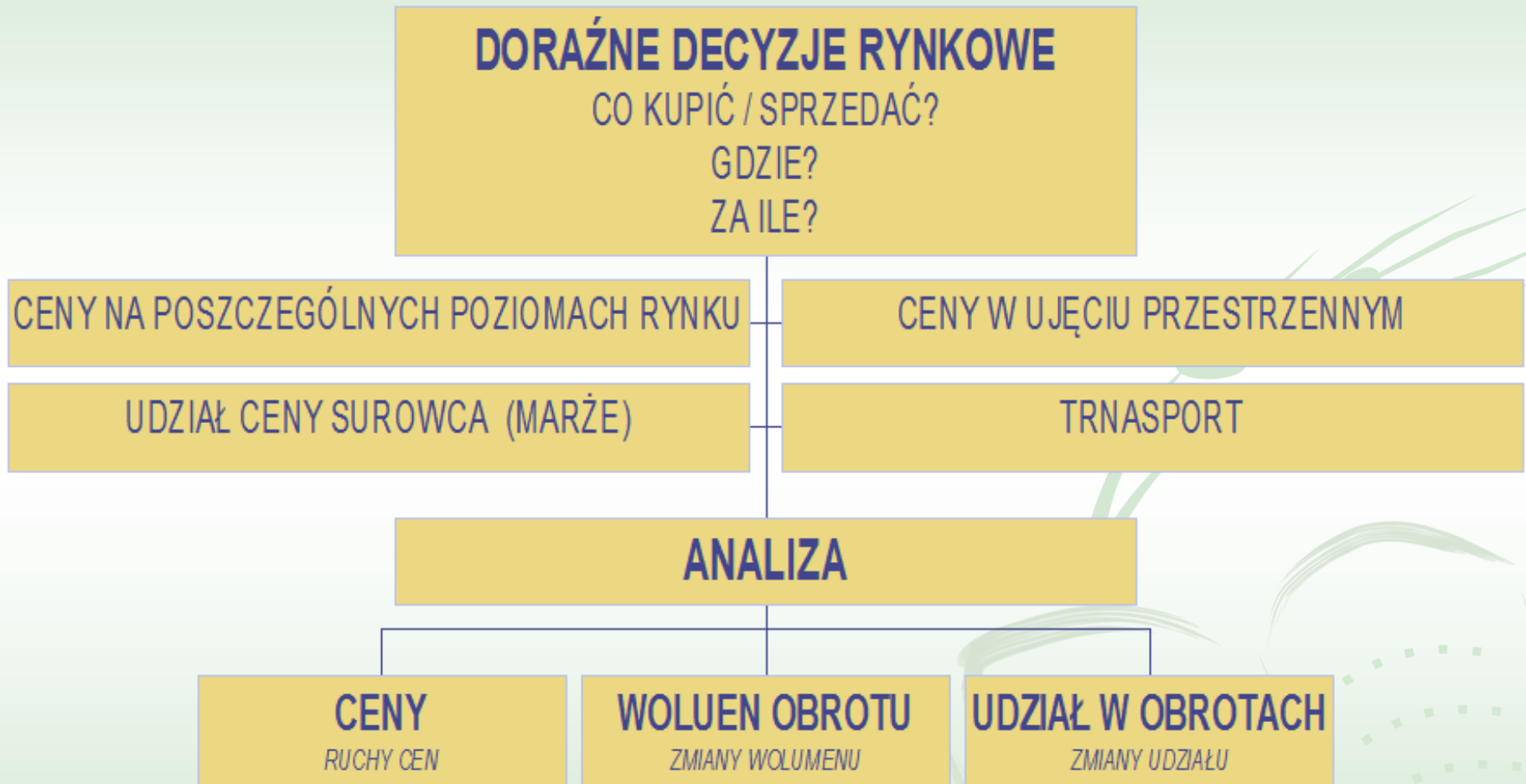
- Targowiska
- Giełdy towarowe
- Przedsiębiorstwa zbożowo - młynarskie
- Przedsiębiorstwa paszowe
- Pośrednicy, handlowcy
- Ceny w podziale na zboże konsumpcyjne, paszowe

ZSRIR - częstotliwość publikacji i dostęp do danych

- Powyższe dane są zbierane w cyklach tygodniowych
- Publikacja na stronie internetowej MRiRW w każdy czwartek tygodnia za poprzedzający tydzień
- Dostęp bezpłatny

Wykorzystanie informacji ZSRIR

Wady i zalety danych ZSRIR

- ☺ Duża częstotliwość
- ☺ Dane bezpłatne
- ☺ Małe opóźnienie
- ☺ Szczegółowy zakres
- ☺ Szybki dostęp
- ☹ brak prognoz i analiz

Informacja rynkowa IERiGŻ-PIB

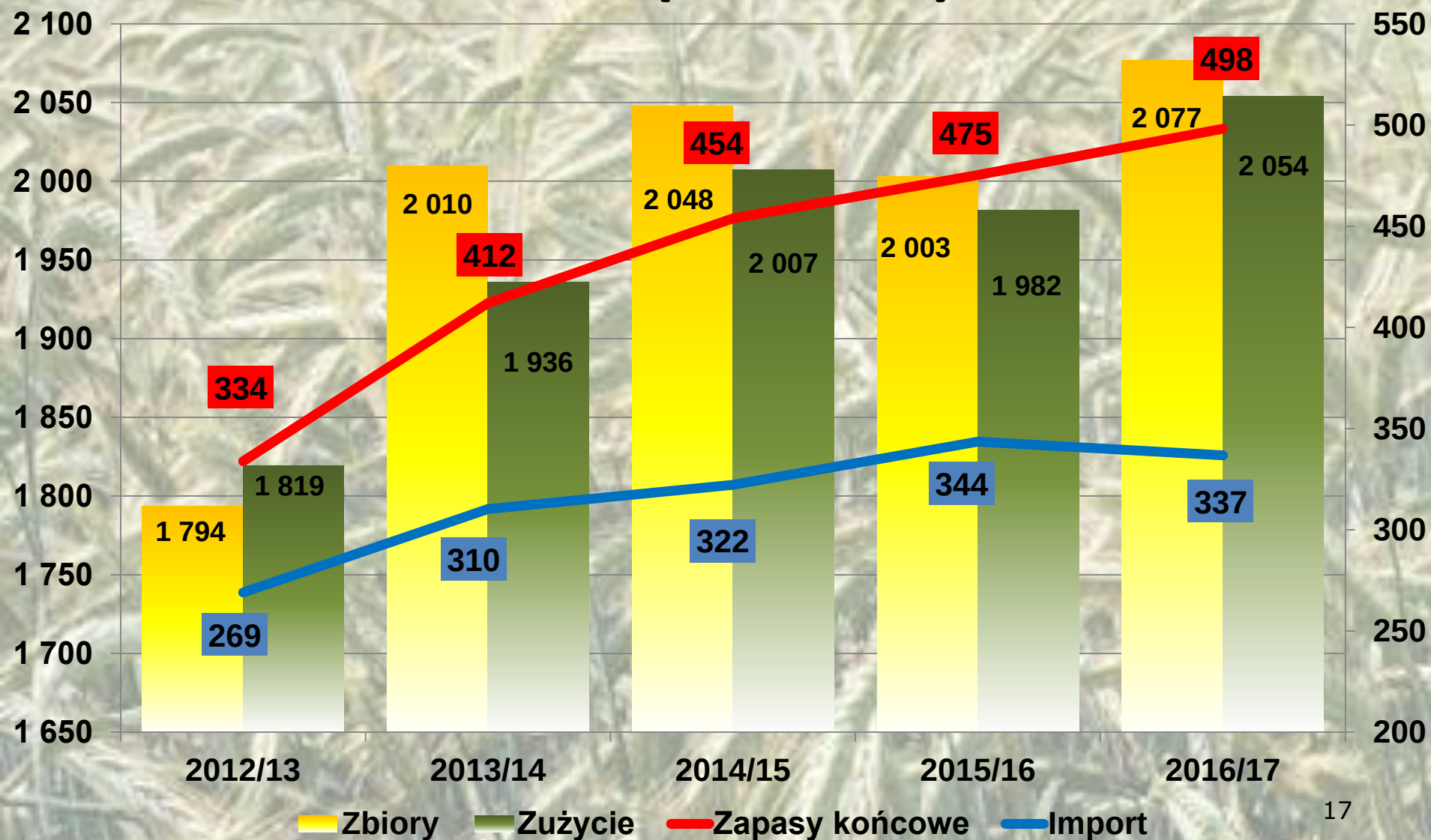
- Biuletyn Rynek rolny (miesięcznie)
- Analizy rynkowe (dwa razy do roku)

Perspektywy rynku zbóż w sezonie 2016/17

- ❖ Rynki światowe
- ❖ Rynek polski
 - ✓ Podaż krajowa
 - ✓ Popyt krajowy
 - ✓ Handel zagraniczny
 - ✓ Bilans, Samowystarczalność
- ❖ Ceny

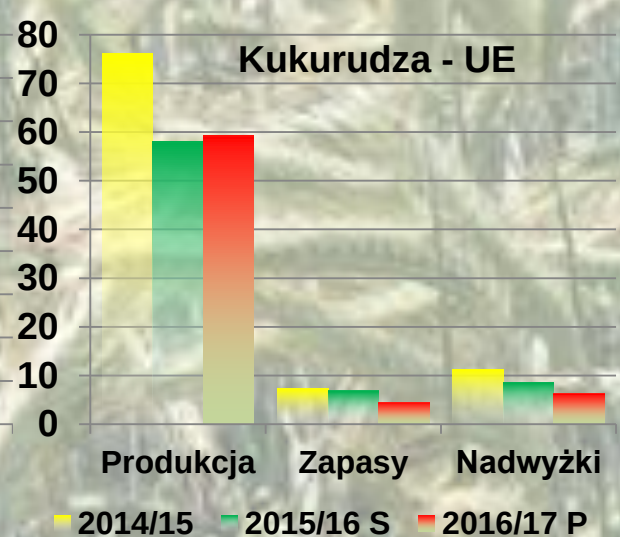
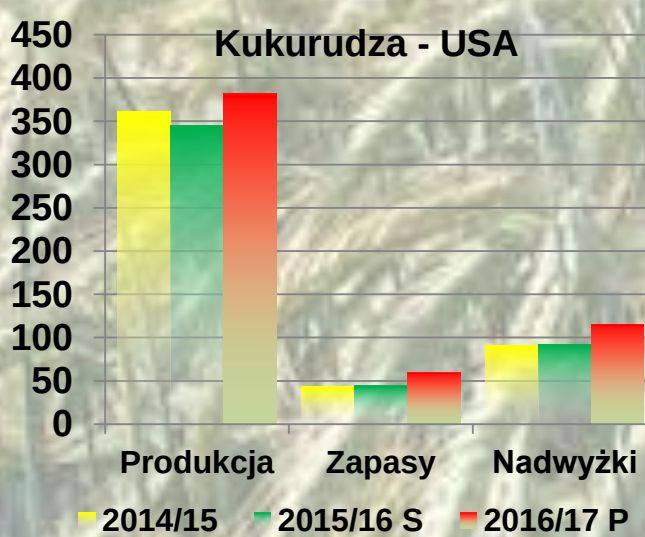
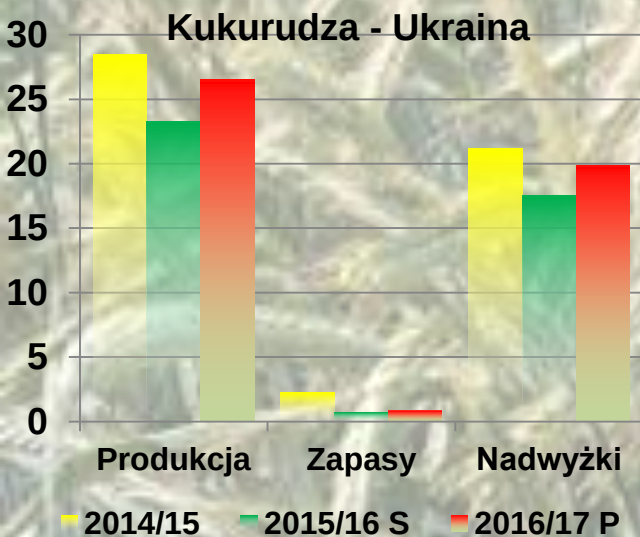
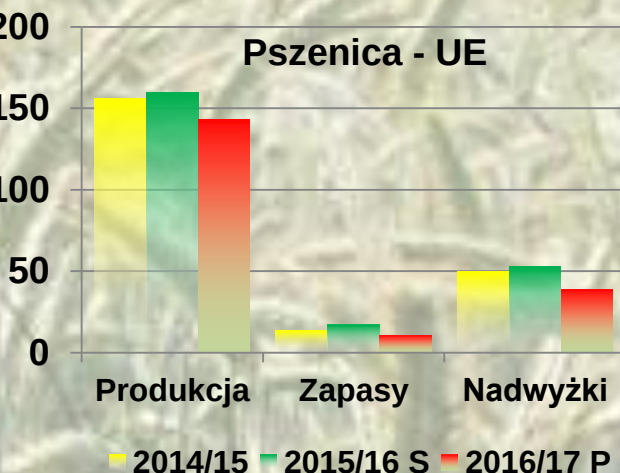
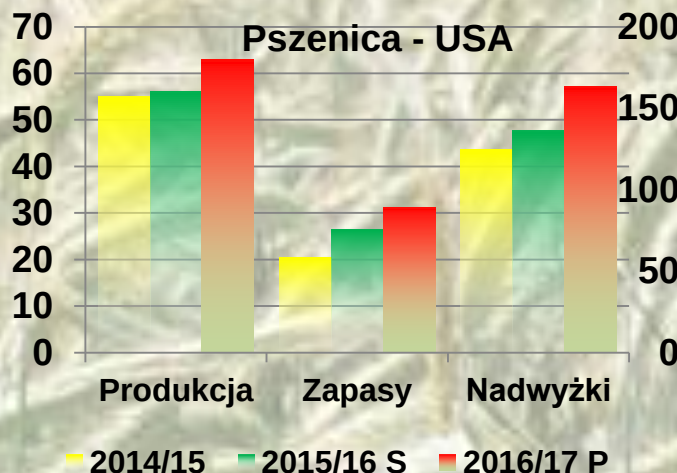
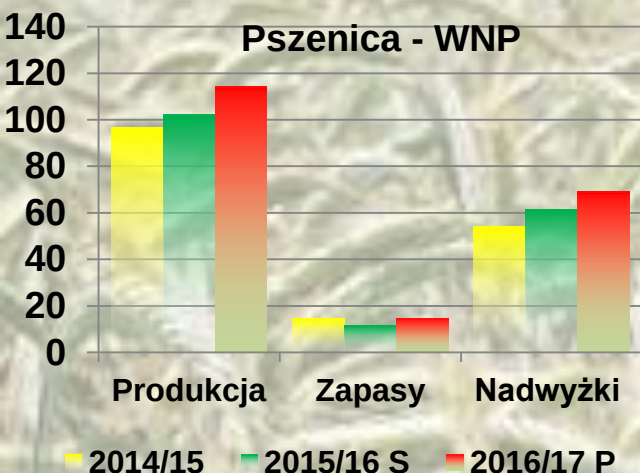

Świat: zbiory, zużycie, zapasy i import zbóż (mln ton)

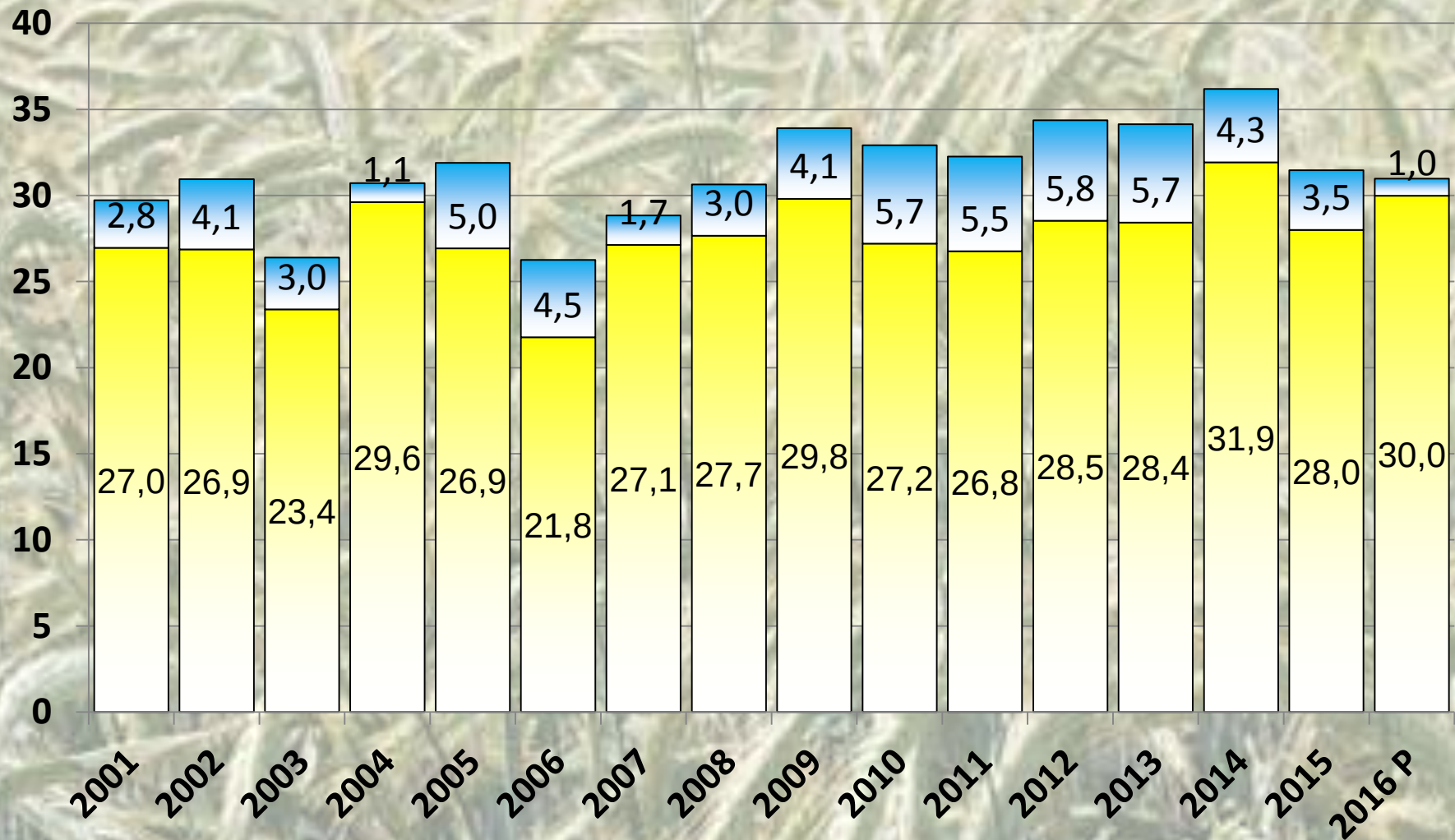

Zagraniczne rynki:

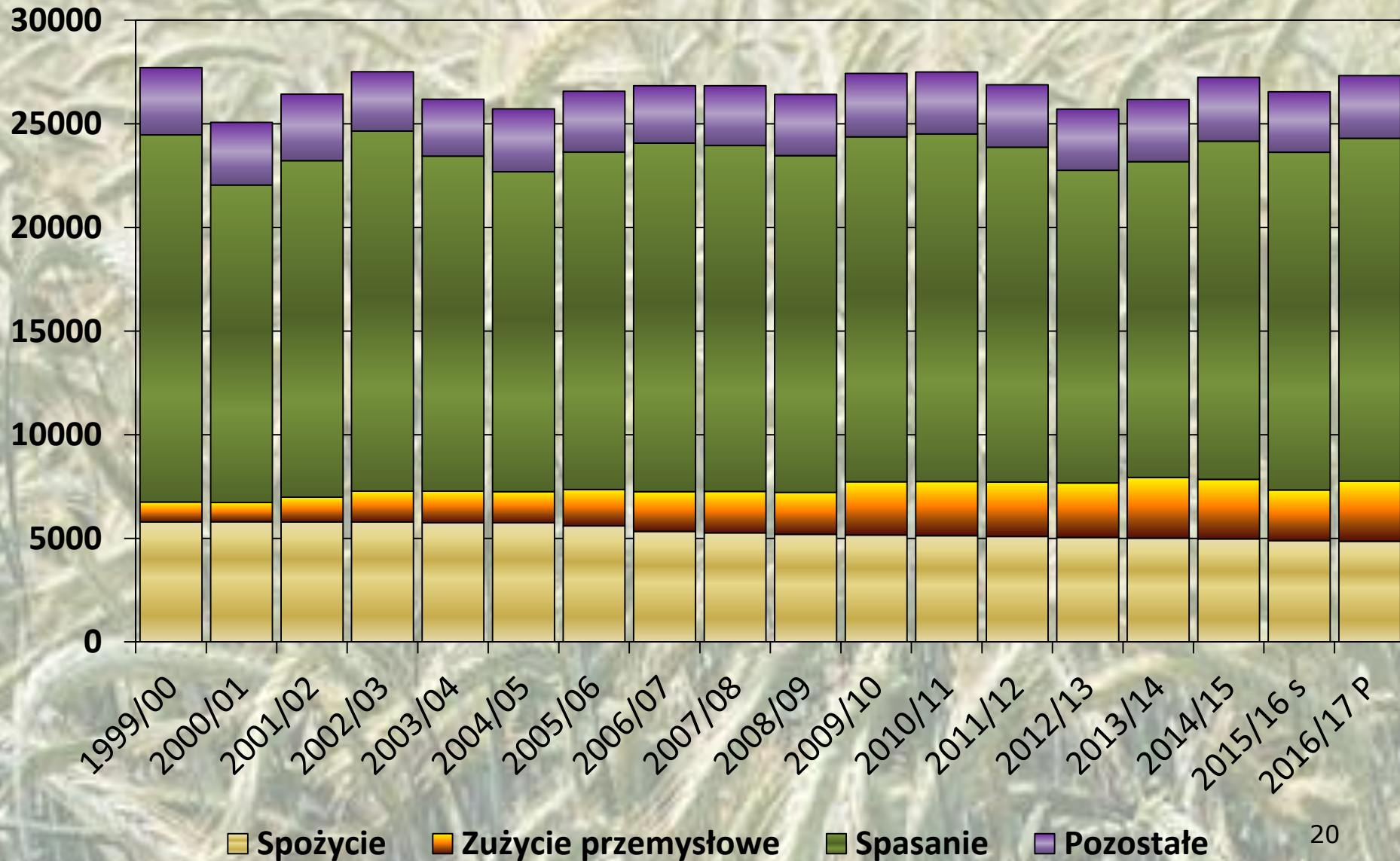
produkcja, zapasy, nadwyżki (mln ton)

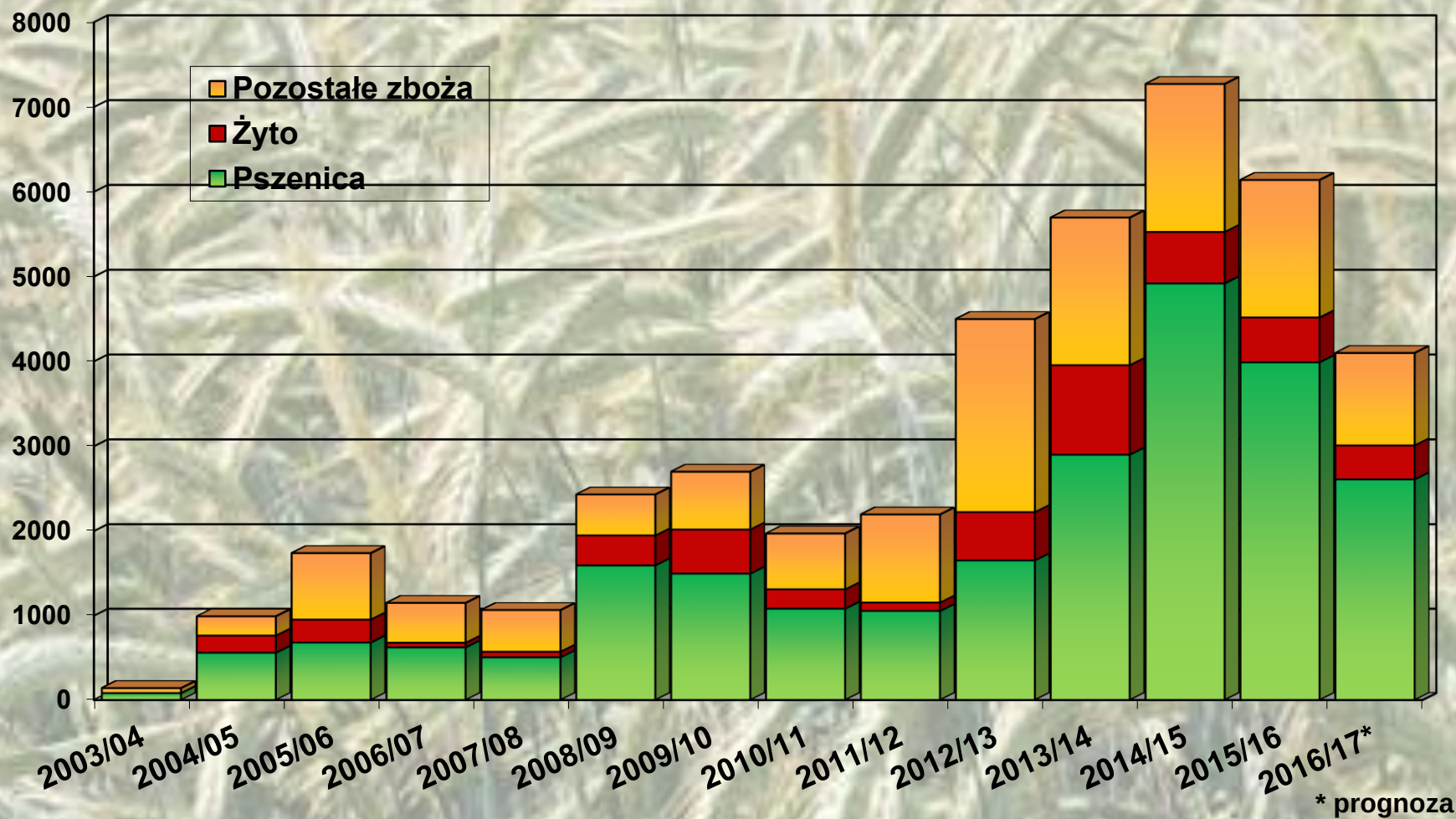
Polska: Zbiory i zapasy początkowe zbóż (mln ton)

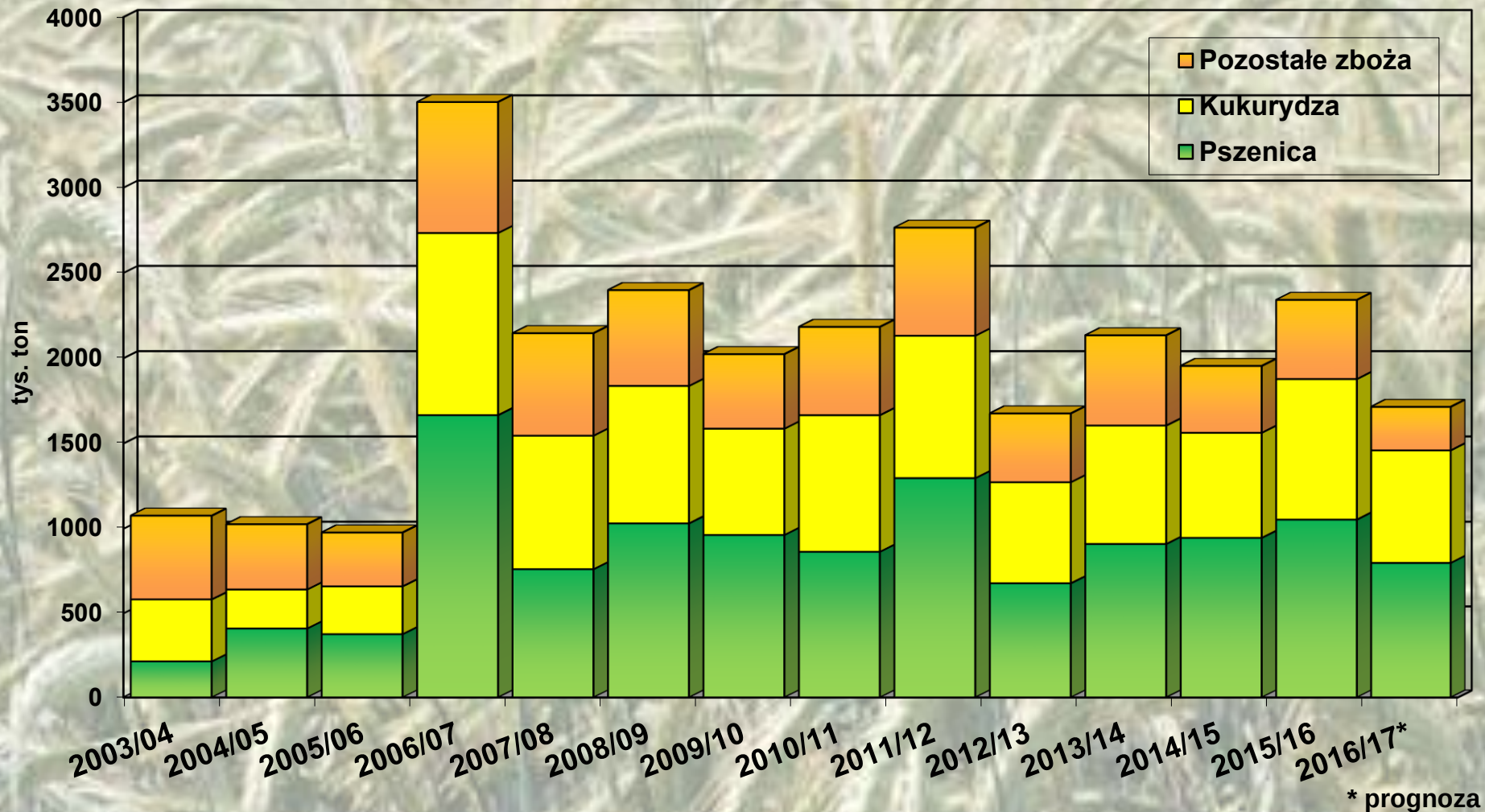
Polska: Popyt krajowy na zboża (tys. ton)

Polska: Eksport zbóż (tys. ton)

Polska: Import zbóż (tys. ton)

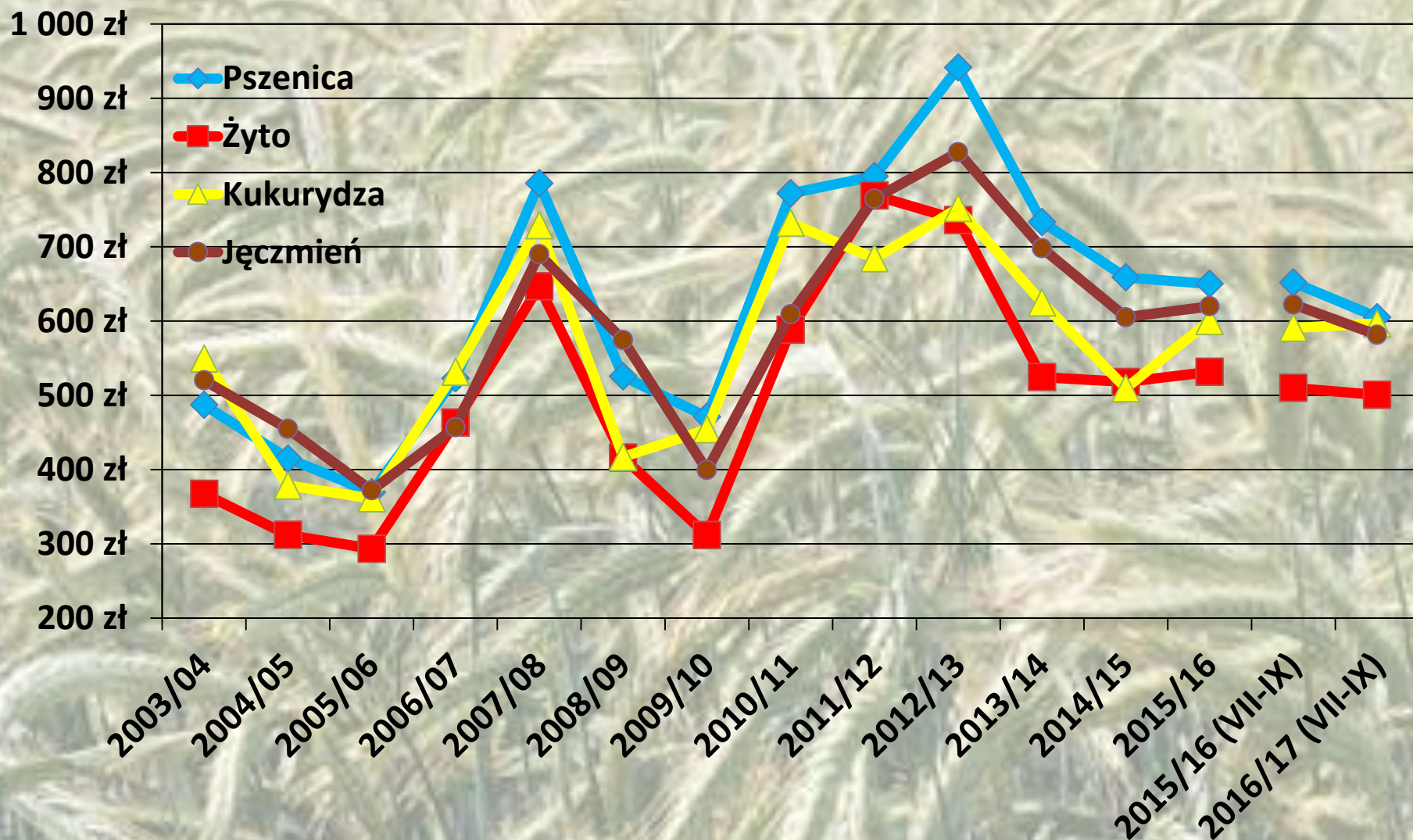

* prognoza

Polska: Bilans zbóż (tys. ton)

Wyszczególnienie	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2016/17
				szacunek	prognoza	2015/16
Zapasy początkowe	5 840	5 710	4 259	3 478	987	-71,6
Produkcja	28 408	28 302	31 792	27 897	29 865	7,1
Zasoby krajowe	34 248	34 012	36 051	31 375	30 852	-1,7
Import	1 676	2 134	1 955	2 342	1 715	-26,8
Ogółem zasoby	35 925	36 146	38 006	33 717	32 567	-3,4
Zużycie krajowe:	25 715	26 190	27 256	26 589	27 259	2,5
w tym spasanie	15 085	15 235	16 320	16 300	16 540	1,5
Eksport	4 500	5 697	7 273	6 140	4 100	-33,2
Razem rozchody	30 215	31 887	34 528	32 729	31 359	-4,2
Zapasy końcowe	5 710	4 259	3 478	987	1 208	22,4
<i>Zbiory minus zużycie</i>	2 694	2 112	4 537	1 308	2 606	99,3
<i>Zapasy/zużycie (%)</i>	22,2	16,3	12,8	3,7	4,4	x
<i>Wsk. penetracji importowej</i>	6,6	8,6	7,4	9,7	6,2	x
<i>Wsk. specjalizacji eksportowej</i>	17,6	23,0	27,5	25,5	14,9	x

Polska: Średnie sezonowe ceny zbóż (zł/t)

Zmiany cen zbóż

Rynki światowe – ceny miesięczne

	Pszenica							
	US HRW	US SRW	PNW K	ARG. Trigo P.	Odessa K	Odessa P	ROUEN K	HMB K
X 2016 / VI 2016	-2,4%	-5,5%	-5,6%	-12,6%	-5,3%	-6,5%	0,9%	-0,3%
X 2016 / IX 2016	2,3%	2,6%	-3,7%	-8,3%	3,2%	5,2%	1,5%	-0,3%
R / R	-11,5%	-14,9%	-9,3%	-17,9%	-10,8%	-10,6%	-4,8%	-9,3%

	Kukurydza			Jęczmień		
	ARG	Odessa	US YC	ROUEN	HMB	Odessa
X 2016 / VI 2016	-12,4%	-15,4%	-13,0%	-5,8%	0,3%	-6,6%
X 2016 / IX 2016	-3,5%	-13,5%	-2,5%	-2,8%	-1,8%	-1,4%
R / R	6,1%	0,5%	-7,4%	-13,4%	-10,3%	-14,4%

Zmiany cen zbóż

Rynki europejskie – ceny tygodniowe (I tydzień listopada 2016 r.)

	Pszenica konsumpcyjna							Pszenica paszowa						
	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE
T/T	0,3%	0,9%	1,8%	0,2%	.	0,4%	.	-2,0%	0,6%	.	0,2%	-3,0%	.	.
M/M	0,6%	3,8%	2,7%	-0,2%	.	0,4%	.	4,3%	2,5%	.	-0,2%	0,3%	.	.
R/R	-13,9%	-5,7%	1,0%	-13,8%	-10,9%	-15,8%	.	-14,2%	-3,3%	.	-11,9%	-6,3%	.	.
	Jęczmień							Kukurydza						
	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE
T/T	.	0,7%	-0,1%	0,2%	1,9%	3,3%	.	.	.	.	1,0%	3,5%	.	.
M/M	.	5,1%	-0,1%	-0,2%	-0,5%	-5,8%	.	.	.	.	7,8%	3,1%	.	.
R/R	.	-8,8%	-15,4%	-18,0%	-8,8%	-24,4%	.	.	.	.	-12,0%	-11,3%	.	.

Rynki europejskie – ceny miesięczne (listopad 2016 r.)

	Pszenica konsumpcyjna							Pszenica paszowa						
	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE
M/M	0,0%	2,1%	1,8%	-0,4%	-0,9%	1,8%	.	3,2%	2,0%	2,6%	-0,7%	1,9%	0,4%	.
R/R	-13,3%	-7,8%	-5,4%	-17,8%	-9,6%	-16,9%	.	-16,6%	-5,9%	.	-15,3%	-2,2%	-19,4%	.
XI/VI	-5,6%	3,1%	3,9%	-4,5%	0,1%	-7,6%	.	-6,6%	4,5%	1,2%	-6,0%	0,0%	-15,3%	.
	Jęczmień							Kukurydza						
	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE	Czechy	Niemcy	Francja	Węgry	Polska	Słowacja	UE
M/M	.	3,5%	0,8%	-0,4%	1,1%	-3,1%	.	.	.	.	5,1%	0,1%	2,5%	.
R/R	.	-10,6%	-17,3%	-19,3%	-12,9%	-27,4%	.	.	.	.	-12,3%	-16,0%	-24,5%	.
XI/VI	.	5,1%	-4,5%	-6,5%	-9,5%	-22,8%	.	.	.	.	-21,5%	-17,0%	-22,5%	.

Zmiany cen zbóż

Rynek krajowy – ceny tygodniowe (II tydzień listopada 2016 r.)

	Pszenica		Żyto		Jęczmień			Kukurydza	Owies		Pszonżyto
	kons.	pasz.	kons.	pasz.	kons.	pasz.	brow.	paszowa	kons.	pasz.	paszowe
t/t	-2,5%	-2,9%	-0,9%	1,1%	4,9%	2,1%	-0,7%	3,7%	1,3%	5,2%	1,1%
m/m	-1,9%	-0,4%	1,0%	-4,6%	4,5%	4,6%	-1,4%	2,5%	-0,1%	4,6%	1,2%
r/r	-9,1%	-7,3%	-1,5%	-16,5%	-9,5%	-9,0%	-2,8%	-9,9%	-9,5%	-5,4%	-6,6%

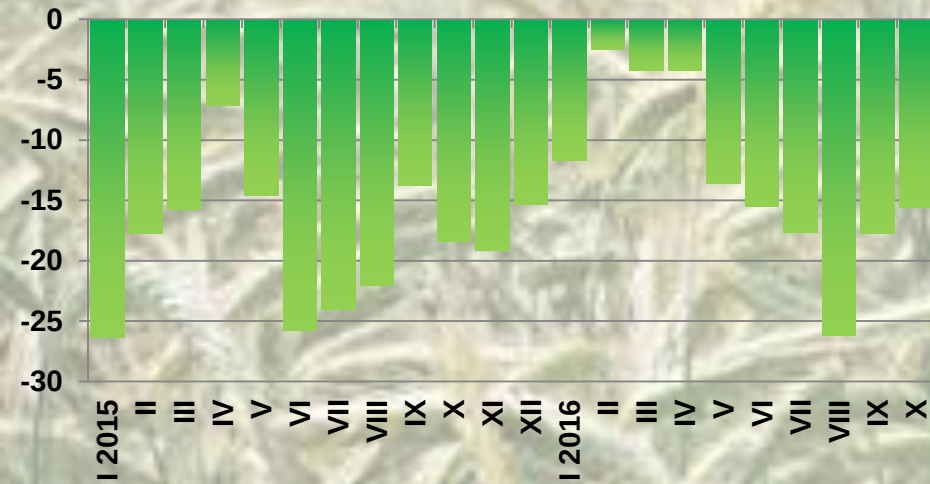
Rynek krajowy – ceny miesięczne

	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień
X 16 / IX 16	-0,3	2,2	-14,9	-6,1
X 16/ X 15	-7,7	-5,2	-16,4	-5,5
X 16/ VI 16	-3,7	-5,9	-34,3	0,4
VII 16-IX 16 / VII 15-IX 15	-7,2	-1,8	1,0	-6,6

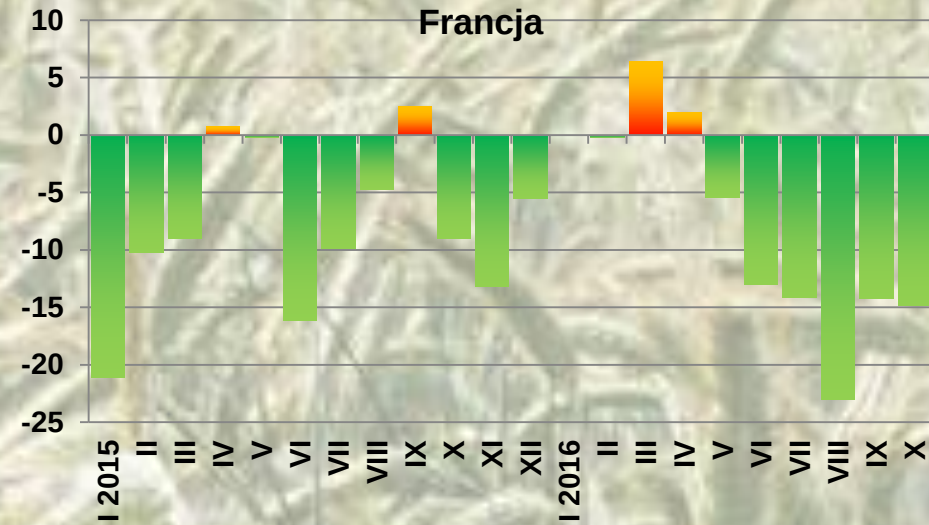
Różnice cen pszenicy konsumpcyjnej

(Polska – wybrane kraje UE EUR/t)

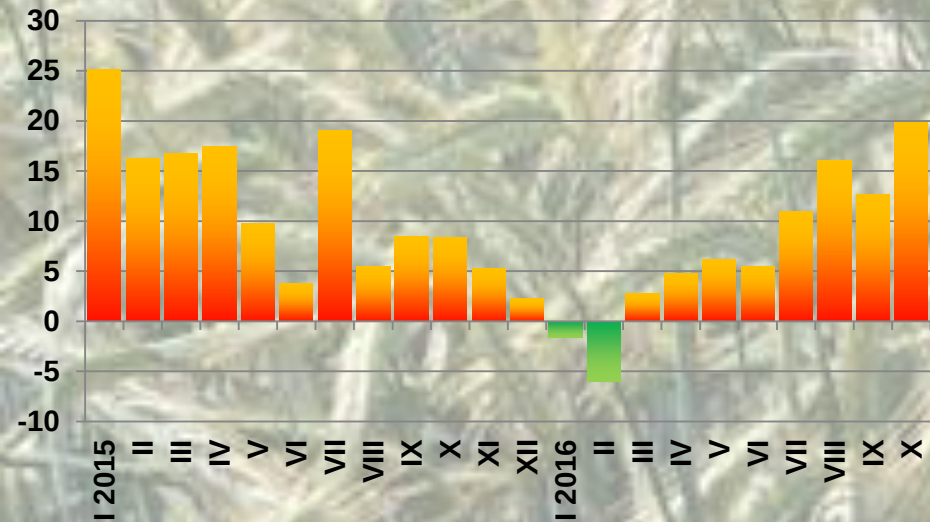
Niemcy

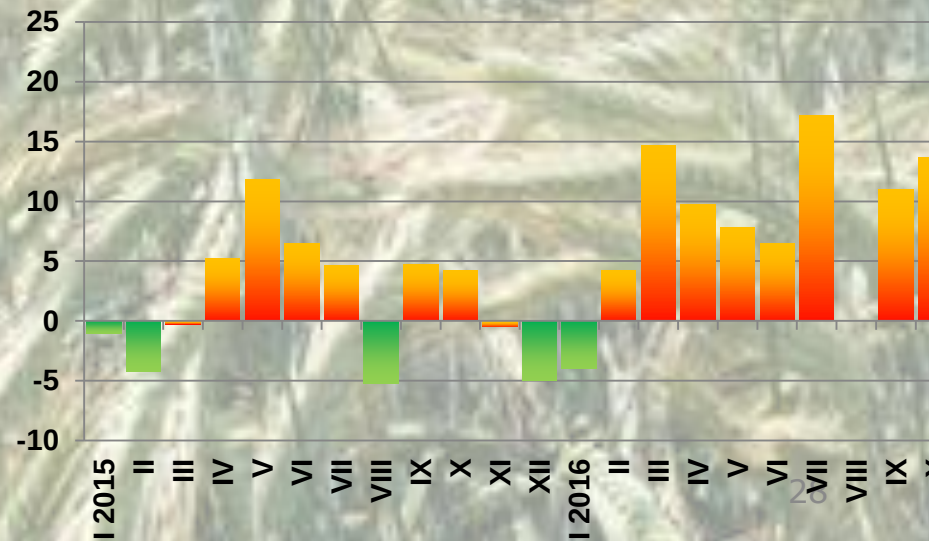
Francja

Słowacja

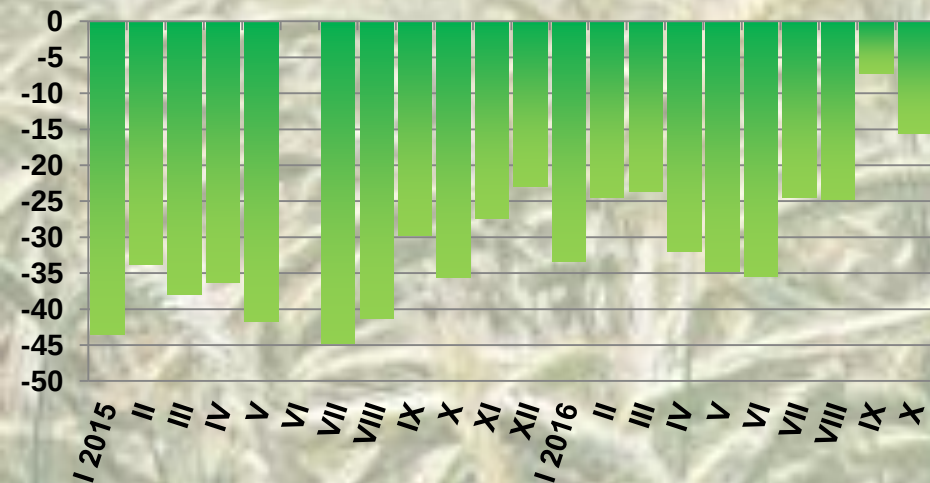
Węgry

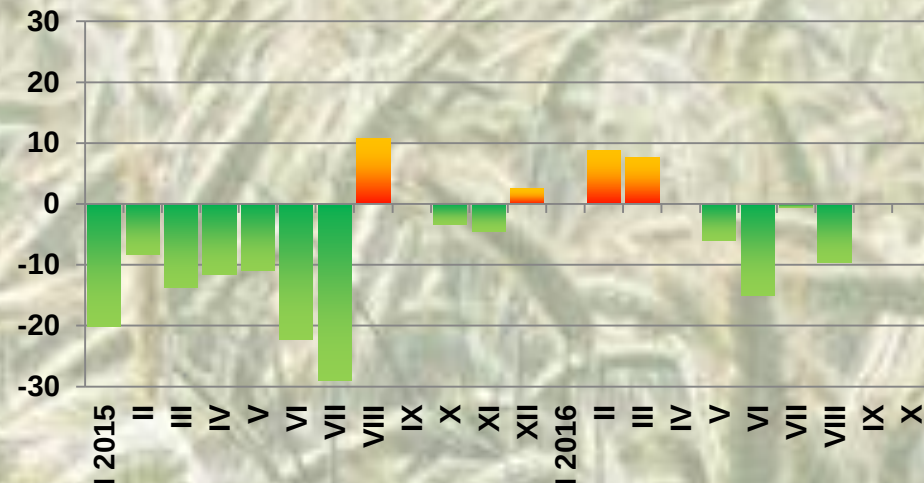
Różnice cen kukurydzy paszowej

(Polska – wybrane kraje UE EUR/t)

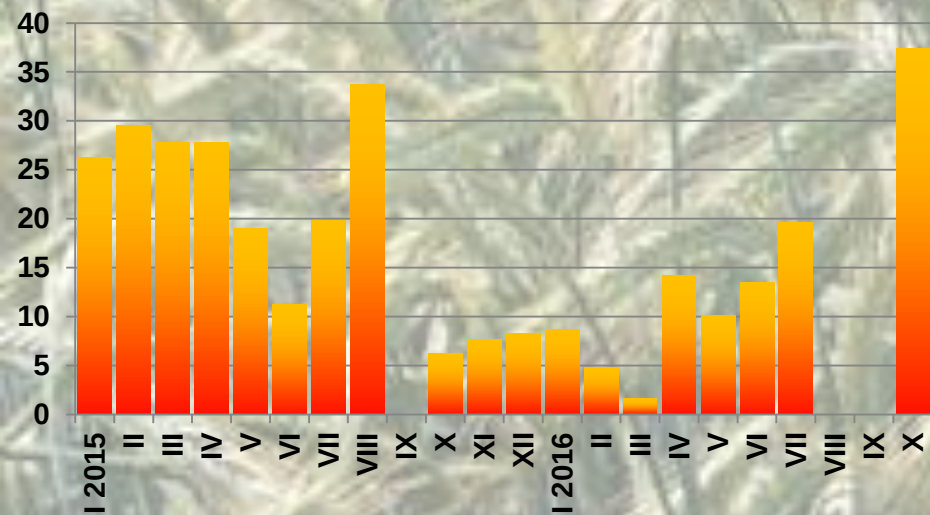
Niemcy

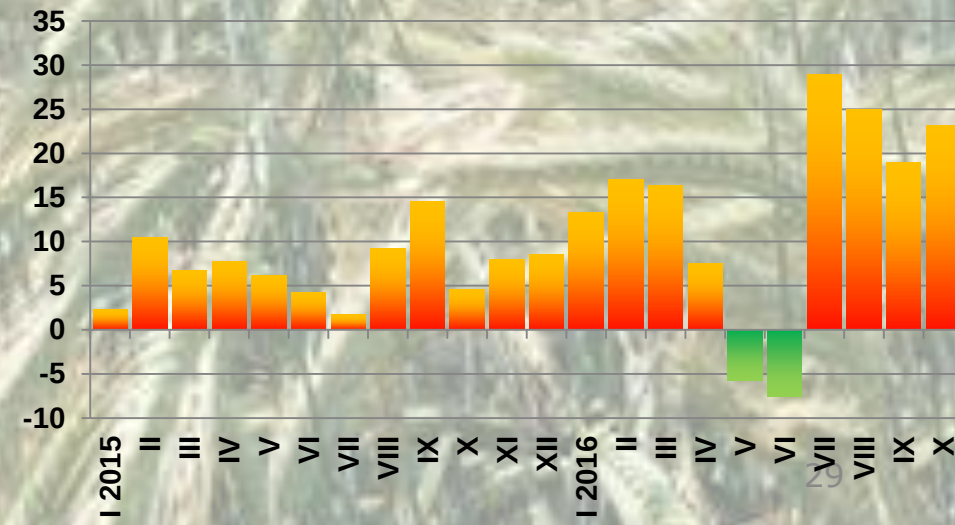
Francja

Słowacja

Węgry

Ceny w sezonie 2016/17

Kraj

- ▲ Wzrost zbiorów, ale
- ▲ Niskie zapasy i spadek podaży krajowej
- ▲ Niska jakość
- ▲ Kurs złotego i euro do USD
- ▼ Ograniczenie eksportu
- ▼ Dobre zbiory kukurydzy?

Rynki zagraniczne

- ▼ Rekordowe zbiory na świecie
- ▼ Rekordowe zapasy będą kompensowały wzrost zużycia
- ▼ Wzrost zbiorów u importerów i mniejszy popyt importowy (zboża paszowe)
- ▼ Wprowadzenie regulacji hamujących import
- ▼ Wzrost podaży eksportowej w rejonie Morza Czarnego
- ▲ Mniejsze zbiory i słaba jakość ziarna – spadek podaży ziarna konsumpcyjnego (szczególnie w Europie)

Prognozy cen zbóż (zł/t)

	III 2017 r.	VI 2017 r.
Pszenica ogółem	630-670 100,0-106,3	640-700 101,0-110,5
Pszenica konsumpcyjna	660-700 101,2-107,4	670-730 103,5-112,8
Żyto	520-560 97,2-106,4	500-540 94,8-102,4

Wnioski

- Dane rachunkowe bezpośrednio odzwierciedlają historyczną sprawność i potencjał produkcyjny
- Porównywanie wyników gospodarstw wspiera zarządzanie produkcją poprzez wskazanie bardziej efektywnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych.
- Włączenie w system raportowania wyników gospodarstwa rolnego ukierunkowanych prognoz cen średnio i długoterminowych jako optymalne do projektowania jego rozwoju.